

Nr 51

Utlåtande i anledning av väckt motion angående handläggningen av vissa ärenden rörande omhändertagande av barn.

Andra lagutskottet har behandlat en inom riksdagen väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr II: 805, av herr Åkerlind.

I motionen föreslås att vissa bestämmelser i 1960 års barnavårdslag om omhändertagande av barn kompletteras i olika avseenden. Sammanfattningsvis anser motionären det önskvärt,

»att bestämmelse införes i barnavårdslagen att barnavårdsnämnd måste meddela beslut till sökande inom 60 dagar från den dag ansökan inkom till nämnden i fråga och att i annat fall tillstånd till förlängd handläggningstid skall meddelas av länsstyrelse,

att barnavårdsnämnd skall förvissa sig om att frågor, beslut och delgivning inte missförstås på grund av språksvårigheter,

att i barnavårdslagen införes bestämmelse om att barn ej får omhändertagas på grund av bostadens beskaffenhet, annat än högst tillfälligt,

att i samband med omhändertagande av barn under 15 år barnet skall ges tillfälle att yttra sig om det kan antas förstå vad saken gäller samt att barnavårdsnämnd därvid tar största möjliga hänsyn till barnets önskemål.»

Det förstnämnda förslaget tar närmast sikte på ansökningar om samhällsvårds upphörande.

Motionen mynnar ut i ett *yrkande* »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att den av 1966 års höstriksdag begärda utredningen om en översyn av barnavårdslagen jämväl måtte få i uppdrag att utreda de i motionen framförda förslagen rörande omhändertagande av barn».

Över motionen har utskottet i den ordning 46 § riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande från socialstyrelsen.

Gällande bestämmelser m. m.

Frågan om maximitid för barnavårdsnämnds handläggning av ansökan om samhällsvårds upphörande

Barnavårdslagen den 20 april 1960 lägger ansvaret för samhällets vård av barn och ungdom i första hand på den kommunala barnavårdsnämnden. Enligt 3 § har nämnden att särskilt uppmärksamma sådana underåriga, som med hänsyn till kroppslig eller själslig hälsa och utrustning, hem- och

1 — Bihang till riksdagens protokoll 1967. 9 saml. 2 avd. Nr 51

familjeförhållanden samt omständigheterna i övrigt kan anses vara särskilt utsatta för risk att utvecklas ogynnsamt. Beträffande sådana barn äger barnavårdsnämnden föranstalta om vissa ingripanden.

Indikationerna för ingripande anges i bl. a. 25 §. Åtgärder skall vidtas enligt punkten a) om någon som ej fyllt 18 år misshandlas i hemmet eller eljest där behandlas på sådant sätt att hans kroppsliga eller själsliga hälsa utsättes för fara, eller om hans utveckling äventyras på grund av föräldrarnas eller annan fostrares olämplighet som fostrare eller bristande förmåga att fostra honom. Enligt 25 § b) skall åtgärder vidtas om någon som ej fyllt 21 år på grund av brottslig gärning, sedeslöst levnadssätt, underlåtenhet att efter förmåga ärligen försörja sig, missbruk av rusdrycker eller narkotiska medel eller av annan jämförlig anledning är i behov av särskilda tillrättaförande åtgärder från samhällets sida. I första hand skall nämnden söka åstadkomma rättelse genom förebyggande åtgärder. Dessa utgörs enligt 26 § av 1) hjälpåtgärder, innefattande råd och stöd, 2) förmaning och varning, 3) föreskrifter rörande den underåriges levnadsförhållanden samt 4) övervakning. Om förebyggande åtgärder bedöms vara gagnlösa eller om sådana åtgärder vidtagits utan att medföra rättelse, skall den underårige enligt 29 § omhändertas för samhällsvård. Under vissa förutsättningar får den underårige omhändertas för utredning, dock högst fyra veckor, i avbidan på att ärendet kan slutligen avgöras (30 §).

Omhändertagande för samhällsvård kan vidare ske av värlösa eller nödställda barn enligt 31 §. Sådant omhändertagande får äga rum, om någon som ej fyllt 18 år behöver vård och fostran på grund av att föräldrarna avlidit eller övergivit honom eller underlåter att tillfredsställande sörja för honom.

Barnavårdsnämnden skall förklara samhällsvården avslutad så snart ändamålet med vården får anses uppnått. Senast skall den upphöra då den unge fyller 18 år eller om han omhändertagits efter det han fyllt 15 år senast tre år efter omhändertagandet (42 §). Regler finns även om villkorligt upphörande av samhällsvården. För den som omhändertagits enligt 31 § gäller att samhällsvården skall förklaras avslutad — utöver då ändamålet med vården får anses uppnått — då föräldrarna begär det eller då den omhändertagne begär det efter det att han fyllt 15 år och särskilda skäl inte föranleder annat. Finner nämnden att samhällsvården inte kan upphöra utan sådan fara för den omhändertagne som avses i 25 § a) skall nämnden omhändertaga vederbörande med stöd av 29 §. Fortsatt omhändertagande får även beslutas om sådant fall föreligger som avses i 25 § b).

Om det åligger barnavårdsnämnd att i anledning av ansökan eller eljest pröva viss fråga eller om nämnden genom anmälan eller på annat sätt fått kännedom om fall, där nämndens åtgärd kan vara påkallad, skall erforderlig utredning inledas utan dröjsmål (14 §). Utredningen skall bedrivas så skyndsamt som förhållandena betingar. Någon tidsgräns för meddelande av näm-

dens beslut i ärendet föreskrivs inte. I *propositionen nr 10 till 1960 års riksdag* med förslag till barnavårdslagen uttalade föredragande statsrådet att behovet av skyndsamhet av naturliga skäl framträdde med mycket olika styrka i olika ärenden. Hon fortsatte:

Vid bedömningen av vilken skyndsamhet som är av nöden är att beakta såväl ärendets art som omständigheterna i det särskilda fallet. Vid ifrågasatt ingripande beträffande underårig är stor skyndsamhet regelmässigt påkallad. Men även när det gäller besked eller annan åtgärd i anledning av tillståndsansökning, anmälan eller annan framställning är det oftast önskvärt, att utredning och prövning sker utan förhållning.

Detta uttalande har tillämpning även på sådana ansökningar som avser att samhällsvård skall förklaras avslutad. En grupp ansökningar av detta slag tilldrar sig i föreliggande sammanhang särskilt intresse. Det gäller ansökningar från föräldrar att omhändertagande för samhällsvård av deras barn enligt 31 § skall upphöra. Sådan ansökan kan som framgår av det tidigare anförda aktualisera ett beslut om omhändertagande av den underåriga för samhällsvård enligt 29 §. *Socialstyrelsen* har i sina Råd och anvisningar nr 133, Barnavårdslagen, gjort följande vägledande uttalanden:

Föräldrarnas begäran om samhällsvårdens upphörande skall i princip efterkommas utan dröjsmål. Barnavårdsnämnden har icke befogenhet att uppskjuta barnets återlämnande till tidpunkt, som nämnden kan anse lämpligare. — — —

Liksom enligt den gamla barnavårdslagen samhällsvård under vissa förutsättningar kunde övergå i skyddsuppfostran, kan samhällsvård, beslutad enligt 31 §, övergå i samhällsvård jämlikt 29 §. Om barnavårdsnämnden beträffande barn under 18 år finner, att samhällsvård, beslutad enligt 31 §, icke kan upphöra utan sådana risker för barnet, som avses i 25 § a), skall nämnden besluta, att barnet i fortsättningen skall vara omhändertaget enligt 29 §. Det kan vara en begäran av föräldrarna om att få taga hem barnet, som aktualiserar frågan om fortsatt samhällsvård enligt 25 § a) och 29 §. Även i sådant fall måste beslut i ärendet fattas utan dröjsmål. Krävs det en mera omfattande utredning, innan barnavårdsnämnden kan taga definitiv ställning till frågan om fortsatt samhällsvård, torde det i allmänhet finnas möjlighet att först omhändertaga barnet för utredning enligt 30 §. I särskilt brådskande fall kan ordföranden med stöd av 11 § fatta preliminärt beslut angående sådant omhändertagande.

Beaktande av utlännings språksvårigheter

Liksom inom domstolsväsendet handläggs inom förvaltningsförfarandet ärende på svenska språket. Om parterna i barnavårdsärende inte behärskar svenska, måste tolk tillgripas. Några bestämmelser som reglerar tolkförfarandet återfinns inte i barnavårdslagen. Barnavårdsnämnderna torde dock genomgående uppfatta det som en allmän skyldighet att informera, förhöra och delge parter utredning och beslut på ett språk som de förstår.

Frågan om utlännings språksvårigheter i rättsliga sammanhang, har varit föremål för riksdagens uppmärksamhet tidigare i år. I motionerna 1* — *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 9 saml. 2 avd. Nr 51*

I: 108 och II: 143 hemställdes om utredning och förslag beträffande förfarandet i sådana rättsliga sammanhang där utlänning är part i målet och ej kan tänkas besitta erforderliga kunskaper i svenska språket. Motionerna behandlades av *första lagutskottet* som i sitt av riksdagen godkända *utlåtande nr 32* uttalade bl. a. följande:

Den lösning av hithörande problem som ligger närmast till hand och som också synes ha föresvävat motionärerna är att föreskriva skyldighet för myndigheterna att meddela sig med en utlänning på hans modersmål i de fall, då det kan antas att utlänningens svenska språkkunskaper är otillräckliga. Som framhållits vid remissbehandlingen av motionerna torde det emellertid varken från praktiska eller ekonomiska synpunkter vara möjligt att åstadkomma en sådan ordning. En svårighet ligger redan däri att det oftast är obekant för myndigheten om vederbörande behärskar svenska språket. Inte sällan måste också tvekan uppstå om vilket språk som kan användas. Det bör även framhållas att i Sverige för närvarande finns representanter för ett hundratal olika nationer och att många talar ett språk som här behärskas av blott ett fåtal personer.

I sammanhanget bör vidare beaktas att bristande språkkunskaper medför olägenheter för invandrare inte bara i de rättsliga hänseenden motionärerna omnämnt (mål och ärenden inför domstol, överexekutor och utmättningsman, barnavårds- och nykterhetsvårdsärenden samt ärenden enligt *lex veneris*) utan också på en rad andra områden av samhällslivet såsom t. ex. på arbetsmarknaden, på beskattningsområdet och inom sjuk-, hälso- och socialvården. Det av motionärerna aktualiserade spørsmålet utgör endast ett av de många problem som sammanhänger med utlänningars anpassning i det svenska samhället och torde, som Advokatsamfundet uttalat i sitt remissyttrande, inte i första hand böra ses som ett rättsvårdsproblem utan snarare som en fråga om socialvård i vidsträckt bemärkelse. Flertalet av problemen torde komma att övervägas av den arbetsgrupp för invandrarfrågor som tillsattes år 1966 med uppgift bl. a. att kartlägga de kulturella, sociala och andra problem som möter utlänningar vilka invandrat till Sverige. Arbetsgruppen har i yttrande över motionerna framhållit att den anser det särskilt nödvändigt att tolkfrågan löses samt att gruppen avser att efter hand bidra med konkreta förslag till att så sker. Med hänsyn till redan pågående verksamhet anser arbetsgruppen en särskild utredning i det av motionärerna angivna hänseendet inte vara erforderlig för närvarande.

Spørsmålet har även uppmärksamrats från andra utgångspunkter. Som framgår av redogörelsen ovan innehåller besvärssakkunnigas slutbetänkande om förvaltningsförfarandet åtskilliga förslag rörande myndigheternas handläggning av ärenden, där utlänning är part. Betänkandet är efter remissbehandling beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Vidare bör erinras om att Nordiska rådet år 1966 rekommenderat regeringarna i de nordiska länderna att utreda förutsättningarna för en konvention, enligt vilken varje nordisk medborgare skulle ha rätt att bruka det nordiska språk han räknar som sitt i sina kontakter med domstol eller annan offentlig myndighet i Norden.

De av motionärerna aktualiserade problemen bör enligt utskottet bli föremål för närmare överväganden. Någon särskild utredning torde dock ej böra tillsättas. Utskottet anser sig nämligen — mot bakgrunden av vad ovan anförts — kunna utgå från att frågorna i huvudsak kommer att prövas vid den nämnda arbetsgruppens fortsatta verksamhet. Utskottet förutsätter också att

Kungl. Maj:t, om så erfordras, tar ytterligare initiativ i den riktning motionerna syftar.

I skrivelse till Kungl. Maj:t gav riksdagen till känna vad utskottet anfört.

Förbud mot omhändertagande av barn för samhällsvård på grund av bostadens beskaffenhet

Om en familj inte lyckas anskaffa en med hänsyn till barnen godtagbar bostad, ankommer det i främsta rummet på de socialvårdande myndigheterna att hjälpa familjen lösa bostadsfrågan. I avvaktan på en sådan lösning kan barnen omhändertas av barnavårdsnämnden för samhällsvård. Omhändertagande kan ske enligt 29 § barnavårdslagen med hänvisning till indikationen i 25 § a) att barnet behandlas på sådant sätt att hans kroppsliga eller själsliga hälsa utsätts för fara. Sådant omhändertagande kan göras mot föräldrarnas vilja. I praktiken förekommer ofta att omhändertagande för samhällsvård på grund av föräldrarnas hälsovådliga bostad sker med stöd av 31 § andra stycket. Barnet anses i behov av vård utom hemmet på grund av att föräldrarna inte kan bereda det vård eller underlåter att tillfredsställande sörja för det. Omhändertagande enligt denna bestämmelse förutsätter föräldrarnas samtycke. Beror omhändertagande för samhällsvård uteslutande på att bostadsförhållandena i föräldrahemmet är undermåliga, skall samhällsvården upphöra så snart bostadsfrågan fått en godtagbar lösning.

Hörande av barn under 15 år i barnavårdsärenden

I 15 § barnavårdslagen stadgas beträffande utredning i barnavårdsärende, att envar som ärendet rör eller som antages kunna lämna upplysningar av betydelse får höras under utredningen. Någon åldersgräns för hörande av barn är inte angiven. Av reglerna om kallelseförfarandet i 15 § framgår att barn under 15 år kan höras. Vilka barn som skall höras får bedömas med hänsyn till barnets mognadsgrad, ärendets beskaffenhet och omständigheterna i övrigt. Innan barnavårdsnämnden avgör ärende, skall nämnden enligt 19 § underrätta part om vad som framkommit vid utredningen samt bereda parten tillfälle att yttra sig över utredningen. Om ärendet rör barn under 15 år, gäller delgivningsskyldigheten endast föräldrarna.

Ytterligare några bestämmelser i barnavårdslagen uppställer en åldersgräns av 15 år. Sålunda föreskriver 23 § att beslut, mot vilket talan får fullföljas, skyndsamt skall delges den det rör eller, då beslutet angår barn under 15 år, barnets föräldrar. Enligt 24 § skall beslut, varigenom någon omhändertagits för samhällsvård enligt 29 § eller för utredning enligt 30 §, skriftligen delges honom själv, om han fyllt 15 år, och hans föräldrar. Den som delges beslutet skall samtidigt anmodas att skriftligen förklara, huruvida han samtycker till att beslutet verkställs. Lämnas inte samtycke av samtliga, skall beslutet underställas länsstyrelsen för prövning. Omhändertagande för sam-

hällsvård enligt 31 § får då det gäller någon som fyllt 15 år ske endast om han själv samtyckt eller särskilda skäl föranleder åtgärden. Sådan samhällsvård skall förklaras avslutad om den omhändertagna begär det efter det han fyllt 15 år och särskilda skäl inte föranleder annat (42 §).

Att barnavårdslagen i åtskilliga fall inskränker rätten för den som ännu inte fyllt 15 år att påverka sitt ärende sammanhänger med brottsbalkens regel om straffbarhetsålder. Enligt 33 kap. 1 § brottsbalken inträder denna ålder den dag då vederbörande fyller 15 år. — Av intresse i sammanhanget är också föräldrabalkens bestämmelser om verkställighet av dom eller beslut rörande vårdnad. Enligt förslag i propositionen nr 138 till årets riksdag får verkställighet inte ske mot barnets vilja, om barnet fyllt 15 år. Detsamma gäller om barnet ännu ej fyllt 15 år men nått sådan mognad att dess vilja bör beaktas på motsvarande sätt (FB 21:4).

1966 års riksdags hemställan om översyn av barnavårdslagen

I motioner till 1966 års riksdag hemställdes att barnavårdslagen måtte bli föremål för utredning och översyn. Motionärerna angav tre frågor en sådan utredning främst borde avse, nämligen frågan om hur omfattande delgivningsplikten enligt 19 § borde vara, frågan om möjligheterna för barnavårdsnämnd att vidta hjälpåtgärder och utge ekonomiskt stöd redan innan förutsättningarna i 25 § för barnavårdsnämnds ingripande är för handen samt frågan om placering av ungdomar som omhändertagits för utredning.

Andra lagutskottet lät inhämta socialstyrelsens yttrande över motionerna. Styrelsen tillstyrkte motionärernas förslag om utredning men förordade att barnavårdslagen gjordes till föremål för en allsidig översyn. Som stöd för denna uppfattning hänvisade styrelsen till ett stort antal bestämmelser som enligt styrelsens mening borde revideras. Här må nämnas regler angående följande frågor: förvaring hos polisen (37 §), förbud mot flyttning av fosterbarn (50 §), koncessionstvånget för fosterhem, besvärsmått vid samhällsvård enligt 31 § samt åtgärdsplikt enligt 34 §.

Utskottet instämde för sin del i önskemålen om en översyn av barnavårdslagen. Enligt utskottets mening syntes det mindre lämpligt att begränsa en sådan översyn till vissa frågor. I stället borde översynen få en mer allsidig karaktär.

I enlighet med utskottets förslag i *utlåtande nr 55* hemställde riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t om en allsidig översyn av barnavårdslagen.

Remissyttrandet

Socialstyrelsen erinrar i sitt yttrande om den hemställan, som fjolårets riksdag gjorde angående en allsidig översyn av barnavårdslagen. Enligt styrelsens mening är det i hög grad påkallat att en sådan översyn kommer till

stånd snarast möjligt. Därvid synes — med vissa förbehåll — även böra beaktas de frågor som tas upp i motionen.

Frågan om maximitid för barnavårdsnämnds handläggning av ansökan om samhällsvårds upphörande

Styrelsen erinrar om att utredningar i barnavårdsärenden skall inledas utan dröjsmål. Detta gäller också ansökningar om samhällsvårds upphörande. Enligt styrelsen förekommer det att ärenden av detta slag förhalas på ett otillbörligt sätt. Anledningen är i allmänhet bristande författningskännedom hos barnavårdsnämnderna och deras medhjälpare. Styrelsen uttalar att ett särskilt stadgande i barnavårdslagen angående maximitid för ärendenas handläggning möjligen skulle bidra till ett bättre tillstånd. När det gäller prövning av föräldrars begäran om upphörande av samhällsvård enligt 31 § anför styrelsen följande:

Det av socialstyrelsen i Råd och anvisningar använda uttrycket »utan dröjsmål» är måhända för obestämt. En viss maximitid bör möjligen stipuleras, t. ex. tio eller fjorton dagar, inom vilken beslut skall fattas om *antingen* samhällsvårdens upphörande *eller* fortsatt omhändertagande för samhällsvård (29 §) eller utredning (30 §). I händelse av fortsatt omhändertagande bör det vara tillräckligt med ett preliminärt beslut av ordföranden (11 §) inom den angivna tiden. Beslut varigenom samhällsvård förklaras avslutad kan enligt nuvarande bestämmelser inte fattas preliminärt av nämndens ordförande. Möjlighet finns emellertid för barnavårdsnämnden att, med fullmäktiges medgivande, delegera rätten att fatta sådana beslut till särskild inom nämnden bildad avdelning, till ledamot i nämnden — t. ex. ordföranden — eller till befattningshavare i kommunens tjänst (12 §).

Beaktande av utlännings språksvårigheter

Socialstyrelsen understryker att ett ärende, som rör utlännings med ringa eller ingen som helst kunskap i svenska språket, självklart skall handläggas av barnavårdsnämnderna på samma sätt och med samma hänsynstagande till den enskildes rätt som ärende rörande svensktalande person. Enligt styrelsens mening bör det ankomma på barnavårdsnämnderna att handlägga ärenden på ett språk som parterna förstår. Uppgiften kan emellertid ställa nämnderna inför betydande praktiska svårigheter. Det kan också bli fråga om avsevärda kostnader. Styrelsen anser det därför påkallat med en utredning om hur behovet av tolk- och översättningshjälp i barnavårdsärenden bäst skall tillgodoses.

Samma ställningstagande gjorde socialstyrelsen i yttrande till första lagutskottet i anledning av de ovan nämnda motionerna I: 108 och II: 143.

Förbud mot omhändertagande av barn för samhällsvård på grund av bostadens beskaffenhet

Enligt socialstyrelsens mening är det inte lämpligt att i barnavårdslagen föra in ett förbud mot omhändertagande — annat än högst tillfälligt — av

barn för samhällsvård på grund av bostadens beskaffenhet i enlighet med motionärens förslag. Barnen skall, framhåller styrelsen, ha rätt till skydd i form av samhällsvård så länge de behöver skydd, oavsett om faran för dem består i en hälsovadlig bostad eller i något annat. Någon betydelse som pådrivare på myndigheterna att lösa föräldrarnas bostadsfråga tror styrelsen inte den föreslagna bestämmelsen skulle ha. Där får man enligt styrelsens mening i stället lita till regler om förtur vid bostadsförmedlingarna.

Hörande av barn under 15 år i barnavårdsärende

Styrelsen betonar att barn under 15 år självfallet bör höras som ett led i utredningen och att dess önskemål bör beaktas, om det kan antas att barnet nått sådan mognad att det kan väntas förstå vad saken gäller. Styrelsen ställer frågan om motionären avser att slopa 15-årsgränsen i de ovan angivna §§ 19, 23, 24, 31 och 42 och fortsätter:

Om motionären syftar till att åldersgränsen 15 år skall slopas i alla ovan angivna situationer, skulle reformen betyda t. ex. att frågan, huruvida vederbörande barn skall delges och beredas tillfälle att yttra sig över det hopbragta utredningsmaterialet m. m. (19 §), samt frågan huruvida, i förekommande fall, barnets vägran att samtycka till omhändertagande enligt 29 eller 30 § skall föranleda underställelse av beslutet (24 §), finge avgöras med hänsyn, inte till barnets biologiska ålder utan till om barnet kunde »antas förstå vad saken gäller». Frågan om delgivning, underställning m. m. finge alltså avgöras efter prövning från fall till fall av barnets mognadsgrad. Såvitt socialstyrelsen kan finna, skulle detta medföra betydande praktiska och andra svårigheter för barnavårdsnämnderna i deras arbete. Även om det i och för sig kunde vara rimligt, att barn under 15 år, vilka nått en någorlunda mognad, finge en lagstadgad rätt till inflytande på de barnavårdsärenden, i vilka de är parter, synes behovet härav inte vara så stort, att det uppväger nackdelarna med en ordning som den ovan nämnda. Det bör beaktas att i fall, där fråga är om ingripande med stöd av 25 § a) barnavårdslagen, utredningen ej sällan innehåller uppgifter om barnets föräldrar, vilka barnet av humanitära skäl bör slippa få del av.

Utskottet

I förevarande motion framföres vissa förslag till komplettering eller ändring av barnavårdslagens bestämmelser om omhändertagande av barn för samhällsvård. Förslagen går i huvudsak ut på att omhändertagande inte skall få ske — annat än högst tillfälligt — av den anledningen att föräldrarnas bostad är av dålig beskaffenhet, att barn under 15 år alltid skall ges tillfälle att yttra sig i ärende som rör honom själv, om han kan antas förstå vad saken gäller, samt att barnavårdsnämnd i ärende, som anhängiggjorts genom ansökan, skall meddela beslut inom 60 dagar från den dag ansökan inkommit till nämnden. Vidare understrykes i motionen betydelsen av att vederbörande myndigheter beaktar utlänningars språksvårigheter vid handläggningen av ärenden enligt barnavårdslagen.

Motionären erinrar om att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hösten

1966 hemställt om en allsidig översyn av barnavårdslagen. Han yrkar att denna översyn måtte avse bl. a. de av honom aktualiserade frågorna.

Över motionen har utskottet låtit inhämta yttrande från socialstyrelsen. I sitt yttrande framhåller styrelsen att det i hög grad är påkallat att en översyn av barnavårdslagen snarast möjligt kommer till stånd. Även om styrelsen inte på alla punkter kan ansluta sig till de av motionären framlagda förslagen, är det styrelsens uppfattning att de frågor förslagen berör bör beaktas vid översynen.

När det gäller problemet med utlänningars bristande språkkunskaper i barnavårdsärenden vill utskottet erinra om den behandling riksdagen i våras ägnade frågan om utlänningars språksvårigheter i rättsliga sammanhang. Vid denna behandling framkom att den arbetsgrupp, som förra året av chefen för inrikesdepartementet tillkallades för att överväga vilka åtgärder som bör vidtas för att underlätta utlänningars anpassning i det svenska samhället, efter hand kommer att bidra med konkreta förslag till lösning av tolkfrågan. Utskottet har inhämtat att dessa förslag kommer att avse även barnavårdsärenden, där icke svensktalande utlänning är part.

När det gäller övriga av motionären aktualiserade frågor kan utskottet i stort sett ansluta sig till den av socialstyrelsen redovisade meningen. Gällande bestämmelser om omhändertagande av barn för samhällsvård är inte i alla avseenden helt tillfredsställande utformade. I viss utsträckning överlåtes åt de tillämpande myndigheterna att genom sin tolkning ge bestämmelserna närmare innehåll. Följden har blivit att praxis i barnavårdsärenden kan växla från kommun till kommun. Så tycks vara fallet beträffande såväl frågan om hörande av barn under 15 år som frågan om handläggningstidens längd i ärenden, anhängiggjorda genom ansökan. Även när det gäller omhändertagande av barn för samhällsvård på grund av föräldrarnas bostadsförhållanden kan praxis variera alltefter de olika nämndernas uppfattning av vad som skall anses som hälsovådlig bostad.

Utskottet är inte berett att utan närmare utredning ta ställning till de förslag till lagändringar som motionären förordat. De frågor till vilka förslagen ansluter bör emellertid enligt utskottets bedömning bli föremål för utredning. Lämpligen kan detta ske i samband med den översyn av barnavårdslagen, som riksdagen redan begärt. Utskottet förutsätter att en sådan översyn kommer till stånd utan tidsutdräkt. Vad utskottet sålunda uttalat torde böra bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.

Med hänvisning härtill får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av motionen, II: 805, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening ge till känna vad utskottet anfört.

Stockholm den 18 oktober 1967

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herr Strand (s), fru Carlqvist (s), herrar Lars Larsson (s), Hübinette (h), Eric Carlsson (cp), Wanhainen (s), Erik Filip Petersson (fp) och Kilsmo (fp);

från a n d r a kammaren: herrar Anderson i Sundsvall (fp), Lundberg (s), Rimmerfors (fp), fröken Sandell (s), herr Gomér (cp), fru Svensson (s), fru Skantz (s) och herr Åkerlind (h).